

MEMO

aan Gemeenteraad van Papendrecht
cc
van College
bijlagen
datum 22 oktober 2020
betreft Memo beeldvormende bijeenkomst 3^e collegeconferentie

Inleiding

Op dinsdag 26 oktober aanstaande staat de beeldvormende bijeenkomst op de commissieagenda voor de 3^e collegeconferentie over de Drechtstedensamenwerking. Voor deze collegeconferentie staat de verdere uitwerking van de twee voorkeursvarianten Servicegemeente en klassieke GR centraal en is het doel te komen tot een gezamenlijke voorkeursvariant.

Doel van deze bijeenkomst is het bespreken van de tot nu toe uitgewerkte twee varianten en wat u het college mee wilt geven voor de conferentie op 27 oktober. Naar aanleiding van de eerste en de tweede beeldvormende bijeenkomsten op 28 januari, respectievelijk 6 juli dit jaar is het uitgangspunt van het college nog steeds het optimaliseren van de samenwerking en vallen de opties 'niets veranderen' of 'stoppen met samenwerking' wat het college betreft af.

Proces

Ontwikkelingen binnen het sociaal domein van de Drechtstedengemeenten hebben vorig jaar geleid tot de brief van de heer Kollf en de motie 'Samenwerking binnen de Drechtsteden' van de raad van Dordrecht. Dit heeft de opzet voor drie collegeconferenties tot gevolg gehad, waarvan op 28 januari en 3 juli dit jaar de eerste twee conferenties zijn gehouden.

Terugblik 2^e conferentie

Deze conferentie stond in het teken van de verschillende vormen van samenwerking, over structuur. Naast een nieuwe manier van Drechtstedelijk samenwerken in algemene zin, is eveneens gesproken over maatwerk in het sociaal domein. Met betrekking tot het vervolg waren in februari de volgende afspraken gemaakt:

- *De colleges gaan met de raden in gesprek, doel is te bepalen waar voor elke gemeente de stip op de horizon ligt.*
- *Portefeuillehouders in het Sociaal Domein gaan onder leiding van Peter Heijkoop het gesprek aan over het verder specificeren wat in het Sociaal Domein lokaal maatwerk inhoudt (waar is per gemeente behoefte aan), welk eigenaarschap hierbij hoort en welke governance daarbij passend is.*

Voorafgaand is op 23 juni oriënterend in de commissie ABZ gesproken over de verschillende varianten die vanuit de regio zijn uitgewerkt en wat de stip op de horizon voor Papendrecht betekent. Een specifieke keuze vanuit de varianten hoefde nog niet te worden gemaakt. Geconcludeerd is:

- 2 ijkpunten: regiosamenwerking en behoud eigen verantwoordelijkheid zijn belangrijk;
- de nieuwe samenwerking moet inhoudelijk meerwaarde hebben;
- de verworvenheden van SDD en SCD moeten niet verloren gaan;
- aan de voorkant mee kunnen praten en invloed blijven hebben op het beleid;
- alles in het licht van het Sociaal Domein, niet voor het Ruimtelijk Economisch domein (meervoudig lokaal blijft uitgangspunt);
- de 2 modellen moeten nog verder uitgewerkt worden

Een terugkoppeling in de vorm van een impressieverslag van de 2^e conferentie is u apart toegezonden.

3^e conferentie

Voor de 3^e collegeconferentie was de onderstaande opdrachtformulering voor de gemeentesecretarissen opgesteld die ten grondslag ligt aan de nu te bespreken stukken:

Kom voor de sturing in het Sociaal Domein tot een uitwerking van de twee hoofdvarianten voor de governance, danwel een combinatie van beide varianten, te weten:

- *via regeling in een klassieke Gemeenschappelijke Regeling (collegeregeling);*
- *via regeling in een Centrumgemeente / Servicegemeente constructie.*

Maak daarbij optimaal gebruik van de mogelijkheden die de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) biedt voor de vormgeving van intergemeentelijke samenwerking.

Beoordeel vanuit de inhoudelijke maatschappelijke opgave beide varianten in termen van effectiviteit en efficiëntie van de taakuitvoering met een beheersbare uitvoeringstructuur. Betrek hierbij ook het Advies Maatwerk van de portefeuillehouders Sociaal Domein. Duidt bij de tweede optie de verschillen c.q. overeenkomsten tussen de sturingsmodaliteiten Centrumgemeente en Servicegemeente.

Beschouw voor beide varianten:

- *de voor-en nadelen in termen van sturing, budgettering, verantwoording en democratische legitimiteit;*
- *de consequenties voor de aansturing van de overige (bedrijfsvoerings)-onderdelen van de GRD (zoals SCD en overige dochters);*
- *vanuit de wens tot integrale sturing op het sociaal domein de mogelijkheden tot schaalvariëteit en het aanschakelen van gemeenten op hogere schaalniveaus (o.a. Zuid-Holland-Zuid)*

Ontwerp een set van criteria en een objectief afwegingskader voor het maken van een definitieve keuze.

Neem daarbij ook in ogenschouw de grootstedelijke agglomeratiekracht en problematiek behorend bij een 100.000+ gemeente en de benodigde bestuurlijke schakelkracht met gremia op hogere schaalniveaus (Rijk/VNG/G40).

De

uitwerking van de twee varianten Centrumgemeente en klassieke GR hebben lang op zich laten wachten. Afgelopen dinsdag 20 oktober heeft het college voor het eerst kunnen spreken over de voorbereiding van de collegeconferentie. Het college wil de volgende uitgangspunten aan u voorleggen:

- 1) De uitgangspunten vanuit de commissie voor de tweede collegeconferentie gelden nog steeds:
 - *Regionale samenwerking is belangrijk*
 - *Behoud van eigen verantwoordelijkheid is net zo belangrijk*
 - *Inhoud staat voorop, samenwerking inhoudelijk meerwaarde*
 - *Verworvenheden SDD en SCD niet verliezen*
 - *Bij ieder model meepraten aan de voorkant over beleid*
- 2) Beide modellen verhouden zich evenwichtig tot elkaar als het gaat over de invloed van de gemeenteraad ten opzichte van verantwoordelijk portefeuillehouder. In zowel de lichte GR-variant als de servicegemeente-variant is niet voorzien in een regionale (Drechtsteden)raad en wordt door de lokale portefeuillehouder verantwoording afgelegd aan de eigen gemeenteraad.
- 3) De uiteindelijke keuze voor één van de twee varianten hangt af van diverse factoren. De meest belangrijke zijn: financiën (bijv. frictiekosten bij overgang naar servicegemeente, extra kosten maatwerkmodules naast basisafspraken) en de uiteindelijke inrichting van het model (stemverhouding lichte GR, mogelijkheid tussendoor bijstellen serviceafspraken, etc.).
- 4) Het cultuuraspect wordt onvoldoende meegenomen. Om welke structuur dan ook te doen slagen moeten de omgangsvormen optimaal zijn.
- 5) Wellicht moet niet gekozen worden voor één model, maar meerdere opties. Zijn onderdelen als sociaal domein beleidsmatig, Sociale Dienst Drechtsteden, Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden en ICT gebaat bij een eenduidig model?

- 6) Er is begrip voor het uitgangspunt van Dordrecht dat de huidige stemverhouding in de Drechtsteden als onevenwichtig wordt gezien. Een stemverhouding naar aanleiding van de grootte van de gemeente bij een lichte GR is echter ook niet gewenst.

Verder heeft het college stilgestaan bij de voor- en nadelen van de twee modellen, waaronder:

- *Voordelen Servicegemeente*
 - Na opstart minimale 'bestuurlijke drukte'
 - Vooraf invloed om te bepalen wat je als gemeente wilt, daarna kan uitvoering op een efficiënte en effectieve wijze worden uitgevoerd (Ruim 80% is standaard werk)
 - Voor maatwerk mogelijkheid tot het opnemen van pluspakketten naast basispakket
 - Taak is uitbesteed en het volstaat na overeenkomst de resultaten periodiek te volgen
- *Nadelen Servicegemeente*
 - Overgaan naar een SG betekent een grote investering (reorganisatie, ontbinding)
 - Maatwerk in de vorm van pluspakketten kan kostenverhogend zijn
 - Mogelijk gedwongen winkelnering voor bepaalde taken
 - Voor servicegemeente speelt het dilemma van klant én eigenaar. Dit vergt onderling vertrouwen.
- *Voordelen klassieke GR*
 - Gedeeld eigenaarschap: elke gemeente is mede bepalend in het maken van keuzes in de regionale samenwerking; Invloed is blijvend tijdens gehele samenwerking
 - Het kind (GR Drechtsteden) wordt niet met het badwater weggegooid. Structuur kan deels worden behouden
 - Bij voldoende vertrouwen en solidariteit kunnen vele voordelen worden behaald
 - Drechtsteden blijft grotere macht binnen regio ZHZ (DG&J)
- *Nadelen klassieke GR*
 - Mogelijk wijziging stemverhouding, waarbij sociale problematiek Dordrecht en Zwijndrecht leidend kan worden
 - Spagaat regio vs lokaal is groter
 - Afhankelijkheid gezamenlijke advisering, dus meer water in de wijn.

Bijlage: Keuzenotitie varianten sturingsarrangement met bijlage